

Rapport armoede

provincies.incijfers.be
je stad of gemeente in kaart

Inhoudsopgave

Rapport armoede	3
Inkomen	4
Armoederisico	7
Financiële tegemoetkoming	9
Wonen	13
Betalingsmoeilijkheden	16
Samenvattende grafiek	21
Begrippenlijst	22
Over dit rapport	23

Rapport armoede

West-Vlaanderen

Dit rapport brengt inwoners van **West-Vlaanderen** in beeld die zich voor korte of langere duur in financiële armoede bevinden. Hun situatie wordt vergeleken met die van de inwoners van het **Vlaams Gewest**, dat in dit rapport als vergelijkingsgebied fungeert. We kijken naar armoede in de letterlijke zin van het woord: een gebrek aan financiële middelen waardoor men niet volwaardig kan deelnemen aan het maatschappelijke leven. De indicatoren in dit rapport wijzen rechtstreeks op beperkte economische middelen: het inkomen waarover iemand beschikt, tegemoetkomingen die voorbehouden zijn voor personen of gezinnen met een beperkt inkomen, en de mate waarin men moeilijkheden ondervindt om financieel rond te komen.

Sommige personen/gezinnen met bepaalde maatschappelijke kenmerken hebben een hoger armoederisico: alleenstaanden en alleenstaande ouders, personen met een laag opleidingsniveau, werklozen, mensen die hun woning huren... Deze complexe kwetsbaarheidskenmerken komen in dit rapport niet aan bod, voor meer informatie hierover verwijzen we onder meer naar de [tabellen armoederisico van Statbel](#), het rapport [kerncijfers voor buurtgerichte zorg](#), en naar de [analyses van Statistiek Vlaanderen op de SILC data](#).

We starten dit rapport met een bespreking van het inkomen van de inwoners van West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Vervolgens brengen we twee specifieke indicatoren voor armoede in kaart, namelijk het armoederisico op basis van het equivalent administratief beschikbaar inkomen, en de kansarmoede-index van Kind en Gezin, omdat beide in grote mate gebaseerd zijn op het (geschatte) maandinkomen van het gezin. In de derde plaats bespreken we een aantal financiële tegemoetkomingen: (1) de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering, (2) de inkomensgarantie voor ouderen en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden, (3) de schooltoeslag en (4) het leefloon en equivalent leefloon. Sommige van deze financiële tegemoetkomingen worden automatisch toegekend (bijvoorbeeld de schooltoeslag), andere moeten worden aangevraagd (bijvoorbeeld het leefloon). Sommige tegemoetkomingen staan open voor een deel van de bevolking, zoals de inkomensgarantie voor ouderen, andere zijn in principe voor iedereen toegankelijk, zoals de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Allemaal worden ze echter pas toegekend wanneer het inkomen van de persoon of het gezin in kwestie zich onder een minimumgrens bevindt, wat deze indicatoren geschikt maakt om armoede in kaart te brengen. Hetzelfde geldt voor een sociale woning: ook hiervoor komt men pas in aanmerking wanneer het inkomen onder een minimumgrens valt. Om die reden bespreken we ook huurders en kandidaat-huurders van een sociale woning in dit rapport, alsook het aantal inwoners dat algemeen een disproportioneel hoog deel van het maandinkomen aan de woning moet spenderen. Tot slot kijken we naar betalingsmoeilijkheden, vanuit de premisse dat vooral mensen met een beperkt inkomen hiermee worden geconfronteerd, maar ook omdat het hebben van schulden een armoedeprobleem kan initiëren of versterken.

De [interprovinciale werking Data & Analyse](#) brengt informatie uit diverse bronnen samen voor studies en analyse. Dit rapport kwam tot stand in samenwerking met de [interprovinciale werking](#).

Inkomen

1. Fiscaal inkomen

Fiscale gegevens geven weer welk inkomen inwoners ter beschikking hebben en maken een inschatting mogelijk van wie er potentieel met armoede wordt geconfronteerd. Deze statistiek vertrekt van het netto belastbaar inkomen op basis van de personenbelastingen. Inkomsten die niet worden belast, worden met andere woorden niet meegenomen in deze indicator. De meest recente gegevens dateren van 2022. De data zijn gebaseerd op het inkomstenjaar (het jaar waarop de inkomsten werden verworven), dat voorafgaat aan het aanslagjaar (het jaar waarop de belasting verschuldigd is). Dit maakt dat er enige vertraging zit op deze data.

De volgende tabel toont het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner en per gewijzigde verbruikseenheid, het mediaan inkomen van de belastingaangiften en de welvaartsindex.

Het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid heeft, ten opzichte van het gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner, als voordeel dat het enigszins corrigeert voor gezinssamenstelling: voor deze indicator wordt per gezin aan één volwassene een gewicht van 1 toegekend, aan de andere gezinsleden ouder dan 14 jaar een gewicht van 0,5 en aan de kinderen van 13 jaar of jonger een gewicht van 0,3. Op die manier wordt voorkomen dat de aanwezigheid van meer kinderen in het gezin, die zelf nog geen inkomen binnenbrengen, het gemiddeld inkomen per persoon disproportioneel naar omlaag trekt.

Het mediaan inkomen ligt halverwege de inkomensverdeling: als alle inkomens gesorteerd worden volgens grootte, is het mediaan inkomen de middelste waarde. De helft van de aangiften heeft met andere woorden een hoger inkomen dan de mediaan; de andere helft heeft een lager inkomen. In tegenstelling tot het gemiddelde wordt de mediaan niet beïnvloed door extreem hoge of lage inkomens. Bij het bepalen van de mediaan worden de 0-inkomens niet in rekening gebracht.

De welvaartsindex is de verhouding van het gemiddelde inkomen per inwoner in West-Vlaanderen / het Vlaams Gewest tot het gemiddelde inkomen per inwoner in België. De welvaartsindex van België wordt gelijkgesteld aan 100. Is de welvaartsindex lager dan 100, dan is het gemiddelde inkomen in het gekozen gebied lager dan het nationaal gemiddelde. Het omgekeerde geldt wanneer de welvaartsindex een hogere waarde dan 100 heeft.

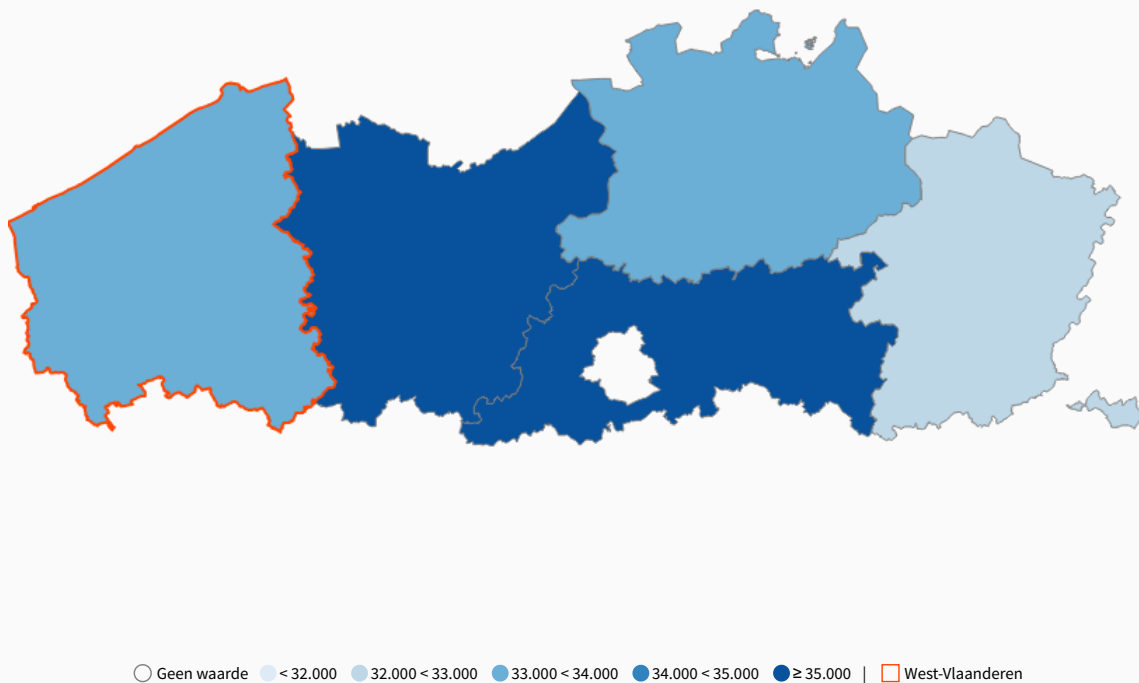
Fiscaal inkomen

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
gemiddeld netto belastbaar inkomen per inwoner (euro)	22.962	23.487
gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid (euro)	33.348	34.657
mediaan inkomen van de belastingaangiften (euro)	29.167	30.106
welvaartsindex	105	108

Statbel - Fiscale en equivalent administratief beschikbare inkomens | provincies.incijfers.be | 2022

Op de volgende kaart zien we opnieuw het gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid.

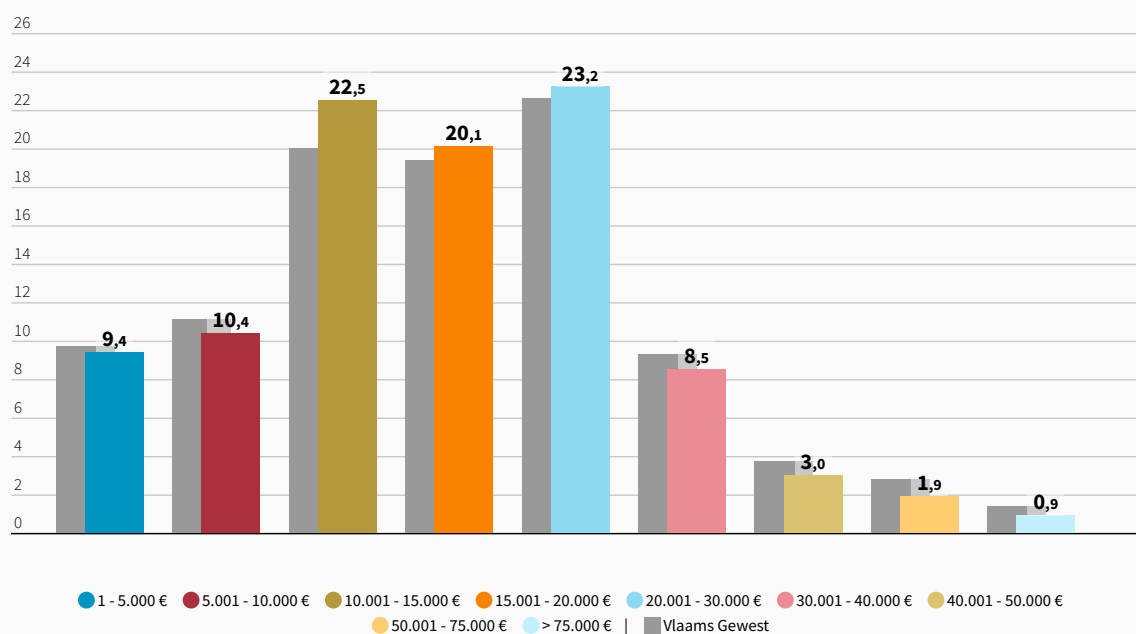
Gemiddeld netto belastbaar inkomen per gewijzigde verbruikseenheid provincies in Vlaams Gewest, €

Statbel | provincies.incijfers.be | 2022

Tot slot tonen we het aandeel belastingplichtigen per inkomensklasse. De 0-inkomens worden hier niet bij gerekend, omdat deze niet enkel lage inkomens omvatten. Zo zijn werknemers en gepensioneerden van sommige internationale organisaties (bv. ambtenaren van de EU of de NAVO), job- of doctoraatsstudenten... vrijgesteld van het betalen van belastingen. Volgens de fiscale statistieken hebben zij geen inkomen, hoewel dit in de realiteit niet klopt. De 0-inkomens zijn daarom geen goede indicator voor armoede.

Belastingplichtigen per inkomensklasse West-Vlaanderen, % t.o.v. belastingplichtigen

2. Equivalent administratief beschikbaar inkomen

De fiscale statistieken zijn beperkt omdat de niet-belastbare inkomens hier buiten vallen. Daarom vullen we deze aan met het equivalent administratief beschikbaar inkomen dat door Statbel wordt berekend en gepubliceerd. Hierin worden zowel de belastbare als de niet-belastbare inkomens meegenomen. Meer bepaald worden de volgende niet-belastbare bronnen in rekening gebracht:

- databank (equivalent) leefloon van de POD Maatschappelijke Integratie,
- databanken zorgbudget voor ouderen met een zorgnood van FOD Sociale Zekerheid, Vlaamse Gemeenschap, AVIQ en Iriscase,
- databank zorgbudget voor zwaar zorgbehoevenden van de Vlaamse Gemeenschap,
- databank inkomensvervangende tegemoetkoming van de FOD Sociale Zekerheid,
- databank integratietegemoetkoming van de FOD Sociale Zekerheid,
- gesimuleerd inkomen: kraamgeld en kinderbijslag.

Daarnaast worden een aantal posten in mindering gebracht, zoals betaalde onderhoudsgelden, bedrijfsvoorheffing, voorafbetalingen, en de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid. Ook wordt rekening gehouden met de afrekening van de inkomensbelasting door het terug te betalen bedrag in mindering te brengen, of het terug te krijgen bedrag erbij op te tellen. Algemeen vormt dit dus een meer genuanceerde bron, hoewel het geen registerdata zijn, maar modeldata gecreëerd door Statbel. Meer informatie over de gebruikte methodologie vind je [hier](#).

De volgende tabel toont het eerste kwartiel, de mediaan, en het derde kwartiel van het equivalent administratief beschikbaar inkomen. Dit komt neer op het van laag naar hoog rangschikken van alle equivalent administratief beschikbaar inkomens in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest, en vervolgens het uitlichten van het inkomen dat je op 25% (eerste kwartiel), 50% (mediaan) en 75% (derde kwartiel) van deze rangschikking ziet staan. Ook hierop hebben extreem hoge of lage inkomens dus geen invloed.

Equivalent administratief beschikbaar inkomen

€

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
1e kwartiel equivalent administratief beschikbaar inkomen	22.064	21.900
mediaan equivalent administratief beschikbaar inkomen	28.287	28.607
3e kwartiel equivalent administratief beschikbaar inkomen	35.144	36.339

Statbel - Fiscale en equivalent administratief beschikbare inkomens | provincies.incijfers.be | 2022

Armoederisico

1. Administratieve armoededrempel

In het vorige hoofdstuk werd het equivalent administratief beschikbare inkomen besproken. Op basis van dat inkomen simuleert Statbel het armoederisico, dit is het aandeel personen met een equivalent administratief beschikbaar inkomen dat onder de administratieve armoededrempel ligt. [Om zoveel mogelijk overeen te stemmen met de resultaten uit de 'Statistics on Income and Living Conditions' \(SILC\)](#) werd hiervoor de drempel gelegd op 60% van het nationaal mediaan equivalent administratief beschikbaar inkomen. Volgens die berekening ligt het armoederisico in West-Vlaanderen in 2022 op 7,0%. In het Vlaams Gewest ligt dit op 7,8% (Bron: Statbel - Administratief armoederisico | provincies.incijfers.be).

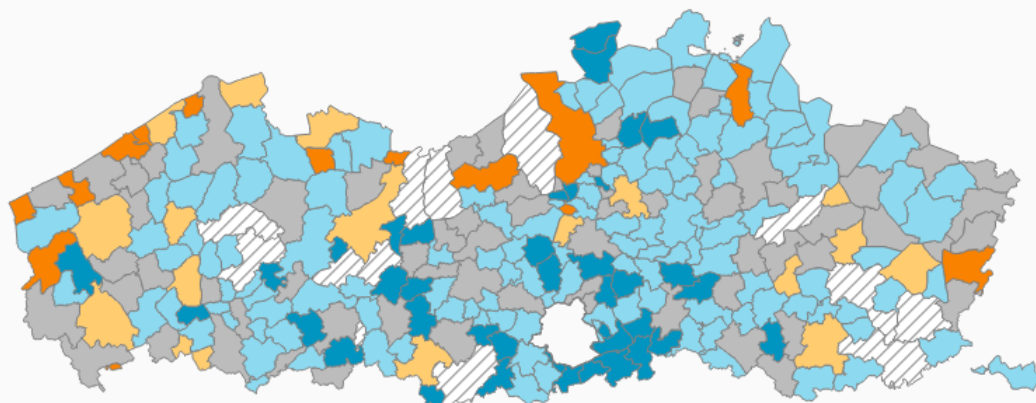
2. Kansarmoede-index Opgroeien

Het agentschap Opgroeien (het voormalige Kind en Gezin) ontwikkelde een [index](#) om kansarmoede van gezinnen met jonge kinderen in kaart te brengen. Deze index vertrekt vanuit een visie op kansarmoede als een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid of huisvesting. Het gaat niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële. Er wordt met andere woorden ruimer gekeken dan de definitie die strikt genomen in dit rapport wordt gehanteerd: naast financiële restricties wordt ook gekeken naar bredere maatschappelijke risicofactoren. Toch nemen we de index hier mee, aangezien *het maandinkomen van het gezin* één van de zes gebruikte criteria is. De overige criteria waarop de index zich baseert, zijn de volgende:

- de arbeidssituatie van de ouders,
- de opleiding van de ouders,
- de huisvesting van het gezin,
- de ontwikkeling van de kinderen,
- de gezondheid van de gezinsleden.

Wanneer een gezin op minstens drie van deze criteria zwak scoort, wordt het als kansarm beschouwd. De criteria worden ingevuld door een regioteamlid van Kind en Gezin dat het gezin bezoekt. De manier waarop dit gebeurt, wordt toegelicht in [dit document](#). De index is dus deels afhankelijk van de manier waarop de verschillende regioteamleden de scoring in de praktijk toepassen. Daarnaast is er een belangrijk verschil in berekening tussen Vlaanderen en Brussel. In Vlaanderen wordt de kansarmoede-index berekend als de verhouding tussen het aantal kinderen in kansarmoede en het totale aantal kinderen. In Brussel wordt de verhouding genomen tussen het aantal kinderen in kansarmoede en het totale aantal kinderen dat *door Kind en Gezin wordt opgevolgd*. De reden hiervoor is dat in Brussel veel gezinnen niet door Kind en Gezin wensen opgevolgd te worden, dan wel worden opgevolgd door de Franstalige tegenhanger Office de la Naissance et de l'Enfance (O.N.E.). Indien men het totale aantal kinderen als noemer zou nemen, zou de reële kansarmoede sterk onderschat worden. Dit verschil in berekening zorgt ervoor dat Brussel en Vlaanderen niet met elkaar kunnen worden vergeleken. Dit is belangrijk bij de interpretatie van het onderstaande kaartje, dat de kansarmoede-index in z-scores weergeeft (z-scores om vergelijking tussen gemeenten te vergemakkelijken). Tot slot is het in dit verband nuttig om te weten dat Kind en Gezin in sommige gemeenten in de Rand rond Brussel en de Denderstreek een kleiner bereik dan gemiddeld heeft. Omdat alle geregistreerde kinderen meegenomen worden in de noemer, ook degene waarbij er geen huisbezoek heeft plaatsgevonden en dus de kansarmoedesituatie niet werd beoordeeld, kan de kansarmoede-index hier een onderschatting geven van de werkelijke situatie.

Kansarmoede-index bij jonge kinderen %

● veel lager ● lager ● gemiddeld ● hoger ● veel hoger | ■ Niet van toepassing

Opgroeien | provincies.incijfers.be | 2023

Financiële tegemoetkoming

Financiële tegemoetkomingen worden pas toegekend wanneer het inkomen van de persoon of het gezin in kwestie zich onder een minimumgrens bevindt, wat deze indicatoren geschikt maakt om armoede in kaart te brengen. Een belangrijke kanttekening is echter dat een groot deel van de rechthebbenden op deze tegemoetkomingen toch niet in de cijfers vervat zit, omdat ze hun tegemoetkoming niet aanvragen en dus niet ontvangen (zie bijvoorbeeld studies van het [Centrum voor sociaal beleid Herman Deleeck \(CSB\)](#) of van het [Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving \(HIVA\)](#)). Redenen hiervoor zijn onder meer een gebrek aan informatie of omslachtige aanvraagprocedures. Daarom spreken we in dit hoofdstuk niet over 'rechthebbenden op' maar wel over 'ontvangers van' tegemoetkomingen, dit komt beter tegemoet aan de realiteit van de cijfers.

1. Verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

De verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering maakt de gezondheidszorg goedkoper voor personen met een laag inkomen. Het aantal inwoners met deze tegemoetkoming kan daarom dienen om een inschatting te maken van de groep die met minder financiële middelen moet rondkomen. Bij de oudere bevolking is dit minder het geval omdat het netto belastbaar inkomen bij 65-plussers niet altijd overeenstemt met het reële beschikbare inkomen (er wordt geen rekening gehouden met aanvullende pensioenen, roerende inkomsten en het kadastraal inkomen). Dit verklaart mee waarom de 65-plussers tot nog toe sterker aanwezig zijn onder de ontvangers van de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Om een beeld te krijgen van armoede in deze oudere leeftijdsgroep is het eigenlijk beter te kijken naar de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB). Dit zijn uitkeringen die worden toegekend aan 65-plussers die niet over voldoende financiële middelen beschikken. We bespreken deze uitkeringen verder in dit hoofdstuk.

Voor de volledigheid nemen we 65-plussers toch mee in de analyse van de verhoogde tegemoetkoming en maken we in de volgende tabel (met de absolute aantallen) en grafiek (met de percentages) een onderscheid tussen drie leeftijdsgroepen: van 0 tot 24 jaar, van 25 tot 64 jaar, en van 65 jaar of ouder.

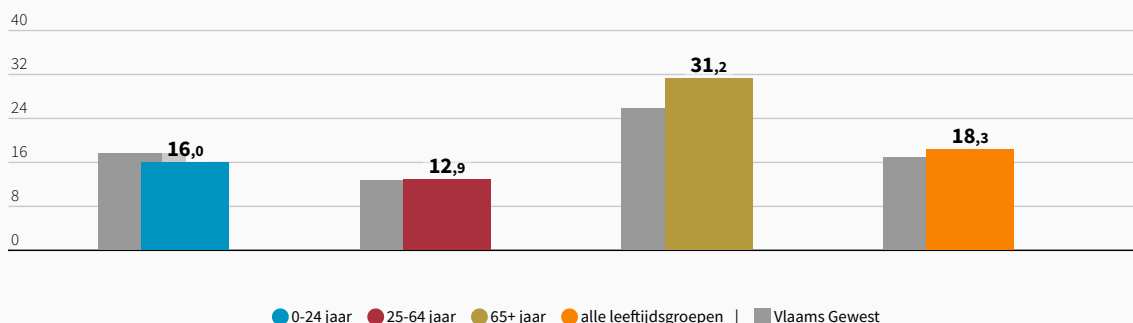
Aantal inwoners met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
0- tot 24-jarigen met verhoogde tegemoetkoming	48.979	318.134
25- tot 64-jarigen met verhoogde tegemoetkoming	78.846	437.821
65-plussers met verhoogde tegemoetkoming	96.873	384.732
totaal inwoners met verhoogde tegemoetkoming	224.698	1.140.687

InterMutualistisch Agentschap - Verhoogde tegemoetkoming | provincies.incijfers.be | 2023

Verhoogde tegemoetkoming naar leeftijd

West-Vlaanderen, % t.o.v. personen van dezelfde leeftijdsgroep in de ziekteverzekering

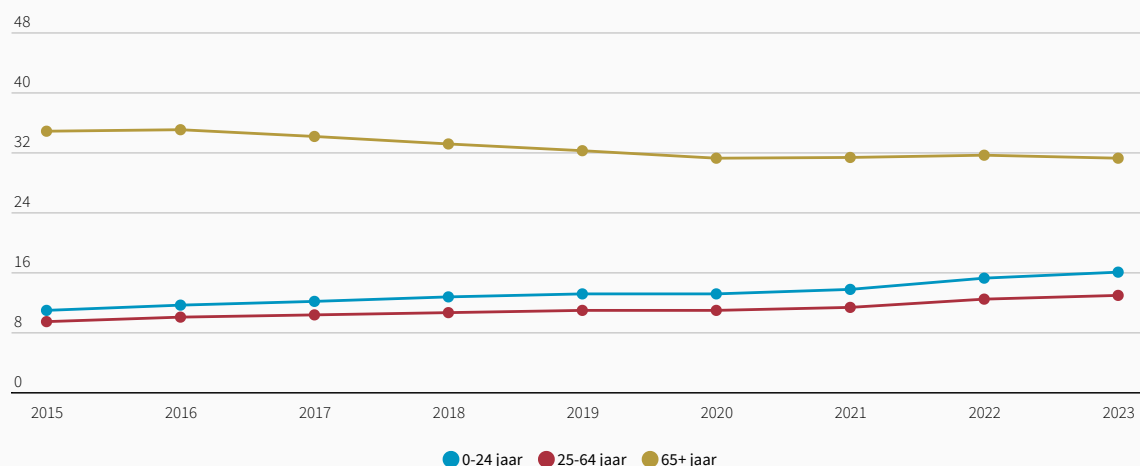
IMA | provincies.incijfers.be | 2023

We bekijken deze indicatoren ook doorheen de tijd. De algemene tendens in Vlaanderen bestaat erin dat het aandeel rechthebbenden onder de jongeren doorheen de jaren toeneemt, terwijl het aandeel rechthebbenden onder de 65-plussers daalt. Deze trend kan aan verschillende invloeden worden toegeschreven, zoals het geleidelijk optrekken van de minimumpensioenen, het feit dat vrouwen die

met pensioen gaan meer werkten... waardoor de oudste leeftijdsgroep steeds minder in aanmerking komt voor de verhoogde tegemoetkoming.

Inwoners met verhoogde tegemoetkoming per leeftijdsklasse

West-Vlaanderen, % t.o.v. personen van dezelfde leeftijdsgroep in de ziekteverzekering

IMA | provincies.incijfers.be | 2015 - 2023

2. Inkomensgarantie voor ouderen en gewaarborgd inkomen voor bejaarden

Zowel het gewaarborgd inkomen voor bejaarden (GIB) als de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) zijn bijstandsregelingen die verstrekt worden aan ouderen die de pensioengerechtigde leeftijd van 65 jaar bereikt hebben en die door omstandigheden geen (voldoende) loopbaan gekend hebben, of die tijdens hun loopbaan geen (voldoende) pensioen konden opbouwen. Het is een soort leefloon dat wordt toegekend aan ouderen die over onvoldoende bestaansmiddelen beschikken. Op 1 juni 2001 werd het GIB vervangen door de IGO. De twee regelingen blijven naast elkaar bestaan, in die zin dat wie al een GIB had met daarin meer voordelige rechten dan bij de IGO, zijn oude GIB kan behouden. Om armoede onder 65-plussers in kaart te brengen, is deze indicator beter geschikt dan de verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. De volgende tabel geeft het aantal en aandeel inwoners met een IGO/GIB weer in 2024, alsook het totale budget dat werd besteed aan de uitkering van deze tegemoetkoming.

Inwoners met een IGO/GIB

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
65-plussers met IGO of GIB (aantal)	11.606	51.900
65-plussers met IGO of GIB (% t.o.v. 65-plussers)	3,9	3,6
budget besteed aan IGO en GIB (euro)	6.889.306	34.385.838

Federale Pensioendienst | provincies.incijfers.be | 2024

3. Schooltoeslag

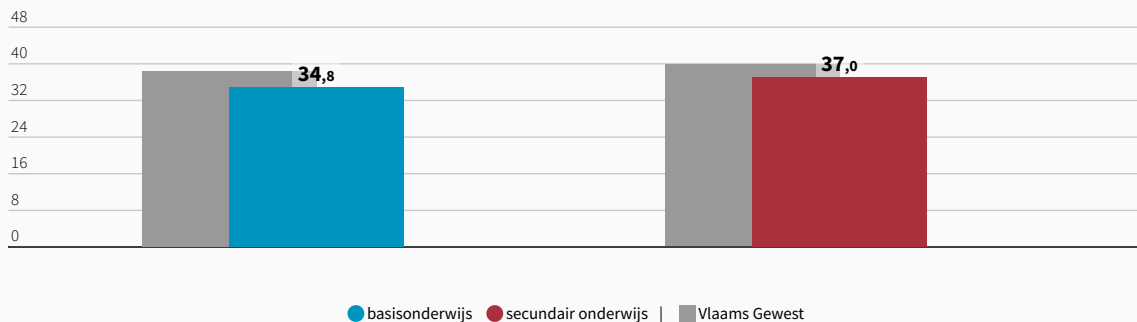
Voor sommige gezinnen nemen schoolkosten een significante hap uit het gezinsbudget. Om hieraan tegemoet te komen, ontvangen gezinnen met een laag inkomen die schoolgaande kinderen hebben, een schooltoeslag. Tot schooljaar 2018-2019 heette de schooltoeslag nog 'schooltoelage' en moest ze door de gezinnen zelf worden aangevraagd. In 2019-2020 werd deze tegemoetkoming omgevormd naar een 'schooltoeslag'. Sinds dan worden er andere berekeningsmethodes toegepast en wordt deze tegemoetkoming automatisch toegekend aan gezinnen die ervoor in aanmerking komen. Omdat het ontvangen van een schooltoeslag afhankelijk is van het gezinsinkomen, gebruiken we ook deze indicator om armoede in kaart te brengen. De volgende evolutiegrafiek en staafdiagram geven een overzicht van de meest recent beschikbare cijfers voor de leerlingen die in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest wonen.

Leerlingen met een schooltoeslag, naar woonplaats aantal

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
leerlingen basisonderwijs	38.159	248.092
leerlingen secundair onderwijs	28.786	179.902

Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be | 2023-2024

Leerlingen die een schooltoeslag ontvangen (naar woonplaats) West-Vlaanderen, % t.o.v. leerlingen

Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be | 2024

4. Leefloon en equivalent leefloon

Het leefloon is een minimuminkomen voor wie niet over toereikende bestaansmiddelen beschikt. Het equivalent leefloon geeft financiële steun aan personen die geen recht hebben op een leefloon, maar die in België verblijven en zich in een vergelijkbare (nood)situatie bevinden. Het equivalent leefloon wordt voornamelijk toegekend aan niet-Belgen in het vreemdelingenregister. Zowel het leefloon als het equivalent leefloon worden uitbetaald door het OCMW. Omdat deze tegemoetkomingen enkel worden toegekend aan personen die niet over andere bestaansmiddelen beschikken, en de bedragen een minimum bieden dat nodig is om te overleven, bespreken we het (equivalent) leefloon als een indicator voor armoede. De volgende tabel toont in de bovenste drie rijen het aantal ontvangers van een leefloon of een equivalent leefloon naar gezinsvorm. De onderste rij van de tabel geeft het totaal aantal ontvangers van een leefloon en equivalent leefloon weer, over de verschillende gezinsvormen heen. Let erop dat gemeentelijke verschillen in deze cijfers deels te wijten kunnen zijn aan verschillen in het gemeentelijk beleid en/of het beleid van de OCMW's. De federale wetgeving rond het leefloon ligt vast, maar hierbinnen hebben OCMW's nog een aanzienlijke autonomie en discretionaire bevoegdheid. Op basis daarvan maken ze eigen beleidskeuzes waardoor de implementatie van de regelgeving in de praktijk varieert. Ze kunnen bijvoorbeeld een eigen invulling geven aan de toekenningsvoorwaarden van het leefloon, kiezen voor een 'actief' dan wel 'minder actief' beleid, keuzes maken in het door hen beheerde budget... Deze keuzes staan los van het eigenlijke fenomeen 'armoede' maar beïnvloeden wel het aantal leefloonontvangers per gemeente.

Ontvangers (equivalent) leefloon naar gezinsvorm aantal

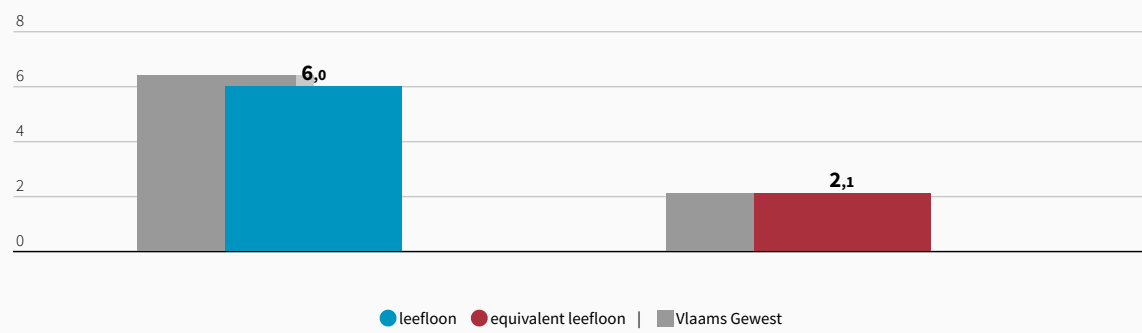
	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
alleenstaanden met een (equivalent) leefloon	3.662	20.967
samenwonenden met een (equivalent) leefloon	3.560	18.561
personen met een (equivalent) leefloon en een gezin ten laste	2.793	18.048
personen met een (equivalent) leefloon	7.391	43.469

POD Maatschappelijke integratie | provincies.incijfers.be | 2024

Het volgende staafdiagram geeft het aandeel ontvangers van een leefloon en van een equivalent leefloon weer per 1.000 inwoners.

Ontvangers leefloon en equivalent leefloon

West-Vlaanderen, per 1.000 inwoners

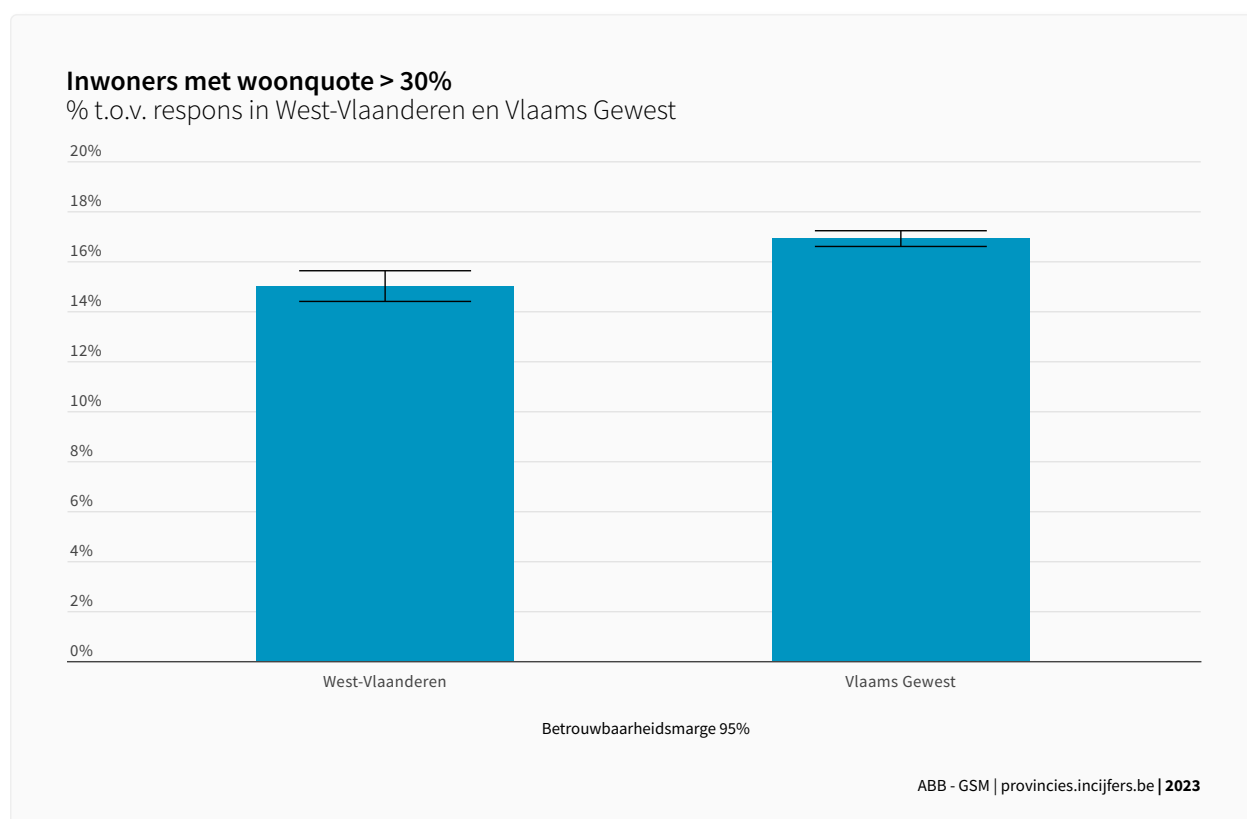

PODMI | provincies.incijfers.be | 2024

Wonen

1. Woonquote

Wie geen vaste woonplek heeft, of het risico loopt de vaste woonst te verliezen, bevindt zich in een bijzonder kwetsbare positie. Maar ook een woning met een te hoge woonkost kan armoede in de hand werken. Een te hoog deel van het beschikbaar inkomen wordt dan aan huisvesting gespendeerd, waardoor er geen ruimte meer is voor andere noodzakelijke dingen. Dit principe wordt geconcretiseerd in de woonquote, zo wordt de verhouding genoemd tussen de uitgaven van een huishouden aan wonen en het totale besteedbare inkomen van dat huishouden. Als de kosten voor huur of afbetaling van een woning 30% of meer van het beschikbaar inkomen bedragen, is er sprake van een betaalbaarheidsrisico. Op basis van de antwoorden die burgers gaven in de enquête van de Gemeente-Stadsmonitor (editie 2023), berekende het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) voor hoeveel procent van de burgers dit betaalbaarheidsrisico speelt. Het volgende staafdiagram geeft de percentages voor West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. Omdat het gaat om enquêteresultaten moet men bij de interpretatie hiervan rekening houden met de betrouwbaarheidsintervallen. *Niet* het percentage waar de balk op uitkomt, telt: men moet de marge hier rond mee in rekening brengen. Het werkelijke percentage ligt met 95% zekerheid ergens tussen de twee dunne horizontale zwarte lijntjes die het betrouwbaarheidsinterval afbakenen.

2. Sociaal wonen

Om tegemoet te komen aan een wanverhouding tussen woonkost en inkomen, komen personen of gezinnen met een beperkt inkomen in aanmerking voor het huren van een sociale woning. Voor deze woningen wordt de huurprijs berekend op basis van het inkomen van de huurder, de gezinsgrootte en de waarde van de woning. Op die manier wordt de huurprijs beter afgestemd op het inkomen dat de huurder ter beschikking heeft. Huurder en verhuurder kunnen niet van deze huurprijs afwijken.

De beschikbare sociale huisvesting volstaat momenteel niet om aan alle gezinnen die zich kandidaat stellen een woning te bieden; de vraag overstijgt het aanbod. Hierdoor staan heel wat gezinnen op de wachtlijst voor een sociale huurwoning. Daarom kijken we niet enkel naar de huurders van een sociale woning, maar ook naar de kandidaat-huurders.

Het aantal kandidaat-huurders in de onderstaande tabel is het aantal unieke gezinnen dat in West-Vlaanderen / het Vlaams Gewest gedomicilieerd is en op de wachtlijst staat voor een sociale woning bij een woonmaatschappij (WM, tot 2023 was dit de sociale huisvestingsmaatschappij of SHM). De data van de huurders tonen enkel het aantal huurders van woningen in eigendom van woonmaatschappijen. Huurders die een sociale woning huren die ingehuurd is door de woonmaatschappij (de vroegere woningen van de sociale verhuurkantoren of SVK's) of een andere sociale woningactor worden in deze statistiek niet meegeteld.

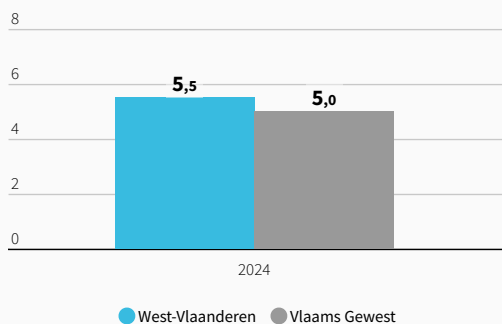
Huurders en kandidaat-huurders van sociale woningen bij een WM aantal

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
huurders van een sociale woning in eigendom van een WM	30.164	146.905
unieke gezinnen op wachtlijst van WM	31.009	170.201

Agentschap Wonen in Vlaanderen - Sociale huurders | provincies.incijfers.be | 2024

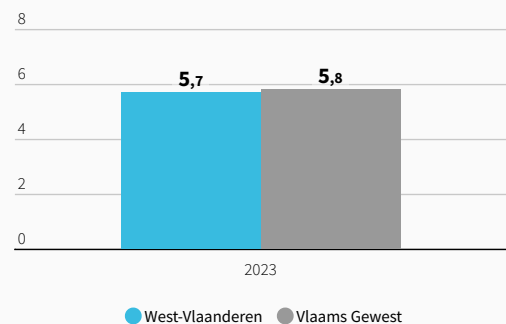
De volgende grafiek toont het aandeel huurders en kandidaat-huurders. Het percentage huurders werd berekend ten opzichte van het totale aantal gezinnen in West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest. De kandidaat-huurders worden weergegeven per 100 huishoudens. Per 100 huishoudens in West-Vlaanderen hebben er zich dus 5,7 kandidaat gesteld voor een sociale woning. In Vlaams Gewest gaat het om 5,8 kandidaat-huurders per 100 huishoudens.

Huurders van een sociale woning van een WM % t.o.v. particuliere huishoudens

Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be | 2024

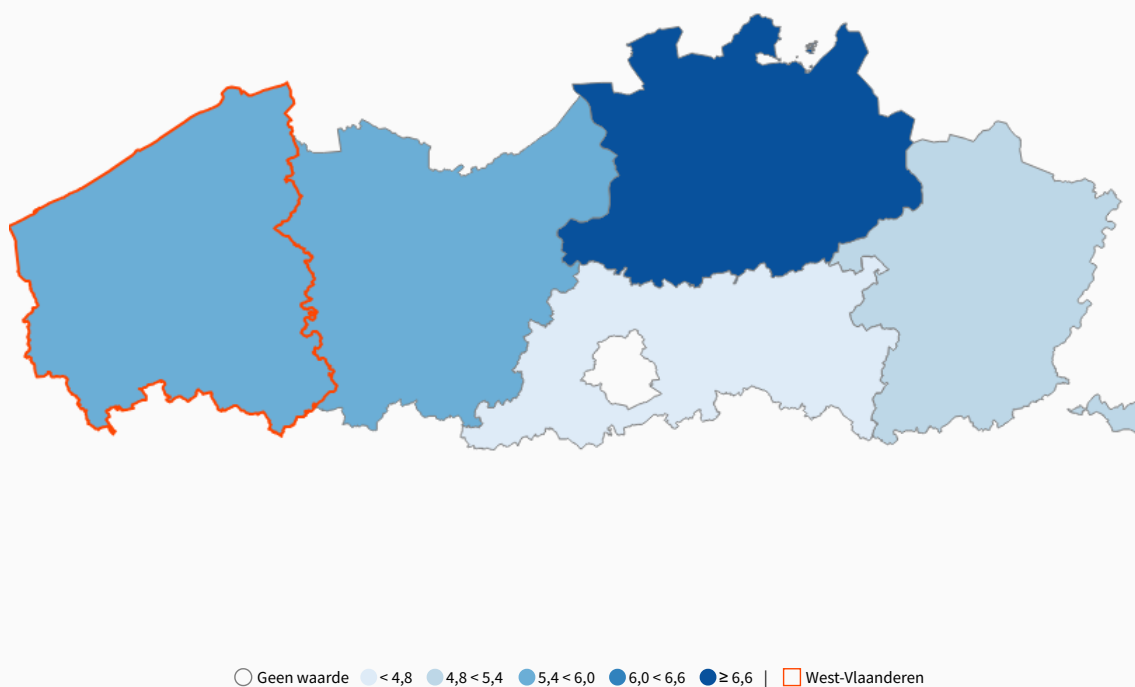
Kandidaat-huurders op wachtlijst van een WM per 100 particuliere huishoudens

Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be | 2023

Kandidaat-huurders voor sociale woning bij WM

provincies in Vlaams Gewest, per 100 huishoudens

Wonen in Vlaanderen | provincies.incijfers.be | 2023

Betalingsmoeilijkheden

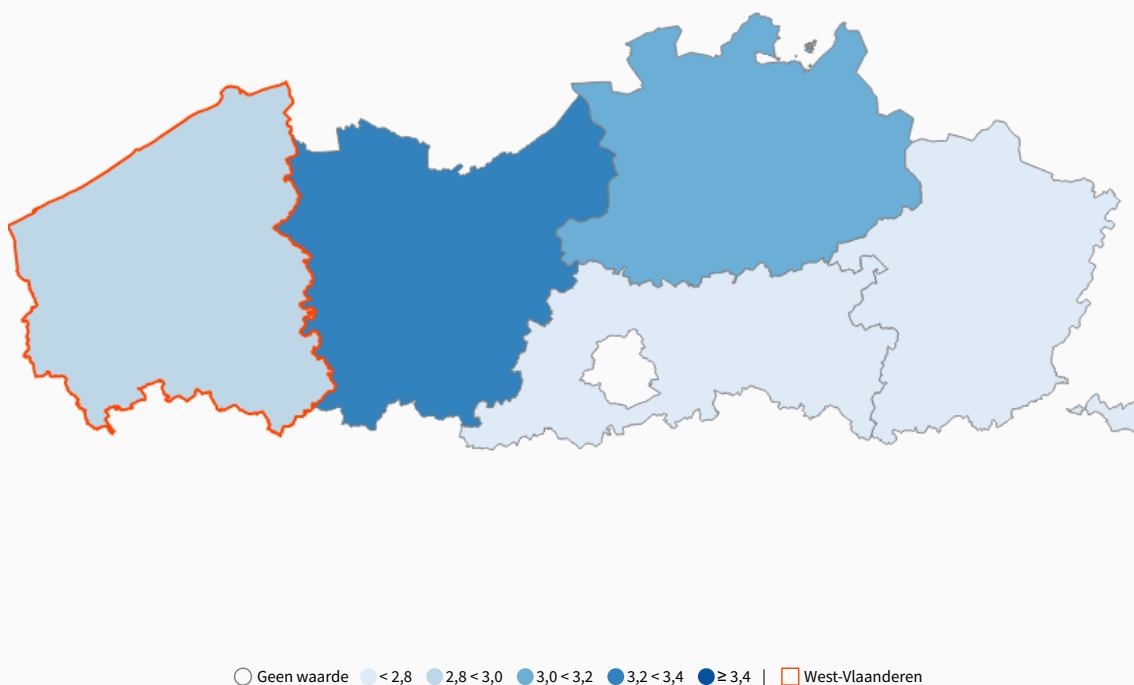
De bespreking van betalingsmoeilijkheden vertrekt vanuit de veronderstelling dat vooral personen met een beperkt inkomen hiermee worden geconfronteerd. Weliswaar kunnen ook personen met een gemiddeld of hoger inkomen betalingsmoeilijkheden ervaren, wanneer zij uitgaven doen die hun inkomen overstijgen. Ook in dat geval kunnen schulden een verhoogd risico op armoede met zich meebrengen, aangezien afbetaling ertoe kan leiden dat de resterende financiën onder de armoedegrens dalen. Om betalingsmoeilijkheden in kaart te brengen, kijken we zowel naar openstaande schulden als naar energiearmoede. Daarnaast brengen we in kaart in welke mate de inwoners van West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest zelf aangeven betalingsmoeilijkheden te ervaren.

1. Betalingsachterstand bij lopende kredieten

De Nationale Bank registreert de openstaande betalingsachterstanden bij lopende kredietovereenkomsten. We beginnen met een algemeen overzicht van de achterstallige kredieten. Het onderstaand kaartje toont percentages van kredietnemers met minstens één (niet-geregulariseerd) achterstallig krediet (lening op afbetaling, verkoop op afbetaling, financieringshuur, kredietopening, hypothecair krediet). In West-Vlaanderen gaat het in totaal om 18.545 inwoners met een achterstallig krediet; in Vlaams Gewest zijn het er 102.587 (Bron: Statbel - Administratief armoederisico | provincies.incijfers.be).

Kredietnemers met achterstallig krediet

provincies in Vlaams Gewest, % t.o.v. totaal kredietnemers

NBB - CKP | provincies.incijfers.be | 2024

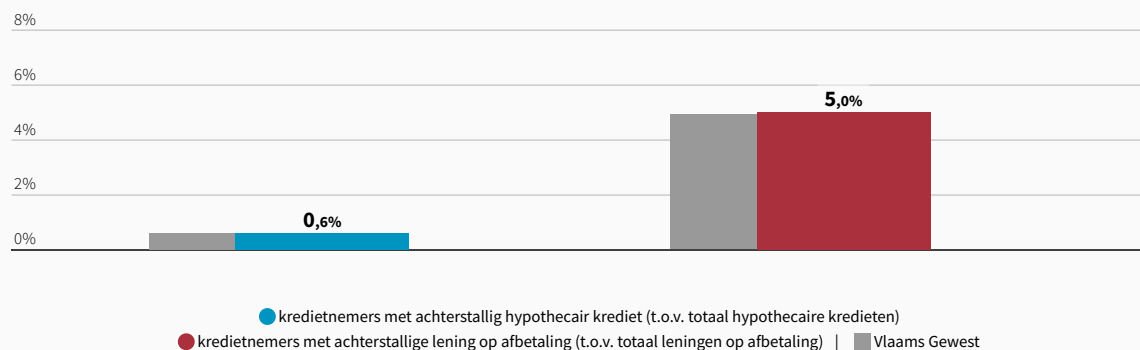
Vervolgens zoomen we in op (niet-geregulariseerde) achterstallige leningen op afbetaling en (niet-geregulariseerde) achterstallige hypothecaire kredieten. Ook hier tonen we zowel aantallen (in de tabel) als percentages (in de grafiek).

Kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling / achterstallige afbetaling op hypothecair krediet aantal

	West-Vlaanderen	Vlaams Gewest
kredietnemers met minstens één achterstallige lening op afbetaling	10.320	55.659
kredietnemers met minstens één achterstallig hypothecair krediet	1.994	11.711

Nationale Bank van België - Centrale voor kredieten aan particulieren | provincies.incijfers.be | 2024

Kredietnemers met achterstallige lening op afbetaling / achterstallige afbetaling op hypothecair krediet West-Vlaanderen

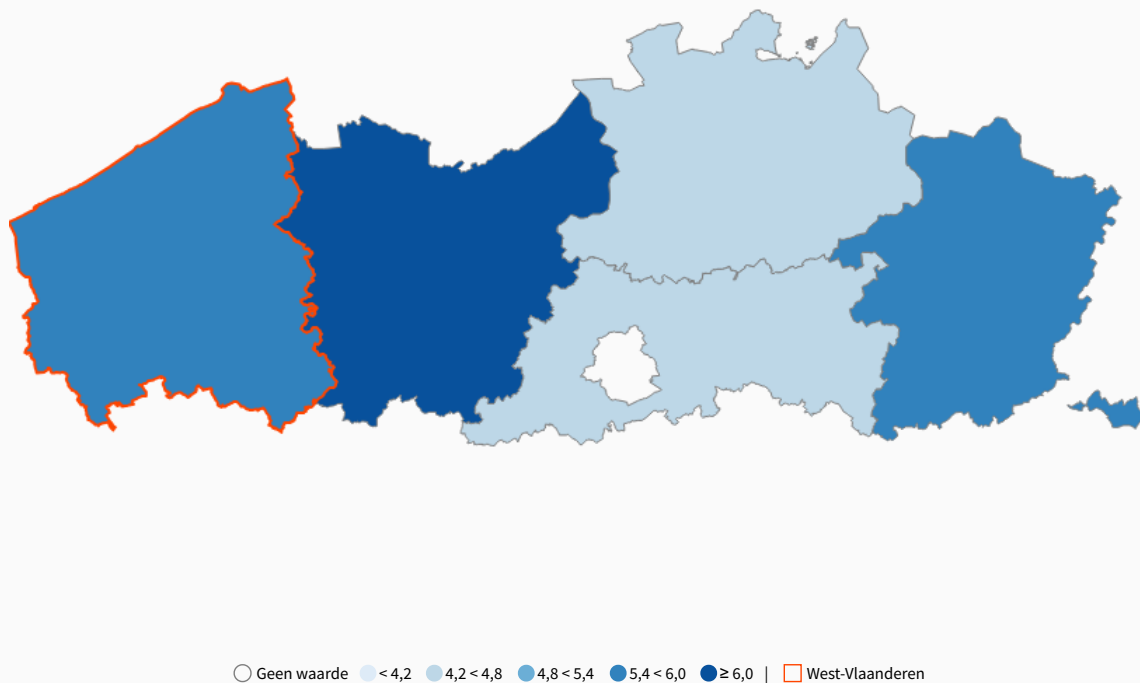
NBB - CKP | provincies.incijfers.be | 2024

Wie niet in staat is zijn kredieten af te betalen, komt in aanmerking voor een collectieve schuldenregeling. Een collectieve schuldenregeling is een gerechtelijke procedure om structurele schuldproblemen aan te pakken. Er wordt dan een schuldbemiddelaar aangesteld die het inkomen beheert om de schulden te kunnen afbetalen. Ook hiervoor hebben we cijfers, van de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (die deel uitmaakt van de Nationale Bank van België). Deze centrale registreert alle kredieten die door natuurlijke personen voor privédoeleinden worden afgesloten, evenals de eventuele wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten. Kredietgevers dienen deze databank verplicht te raadplegen voordat ze een krediet toekennen. In **West-Vlaanderen** zijn er in totaal **5.545** personen in collectieve schuldenregeling; in **Vlaams Gewest** zijn dat er **29.120** (Bron: Nationale Bank van België - Centrale voor kredieten aan particulieren | provincies.incijfers.be).

Onderstaand kaartje toont het aantal personen in collectieve schuldenregeling per 1.000 inwoners. Per 1.000 inwoners in West-Vlaanderen zijn er dus 5,7 in schuldbemiddeling. In Vlaams Gewest zijn 5,3 per 1.000 inwoners in collectieve schuldenregeling.

Personen in collectieve schuldenregeling

provincies in Vlaams Gewest, per 1.000 inwoners

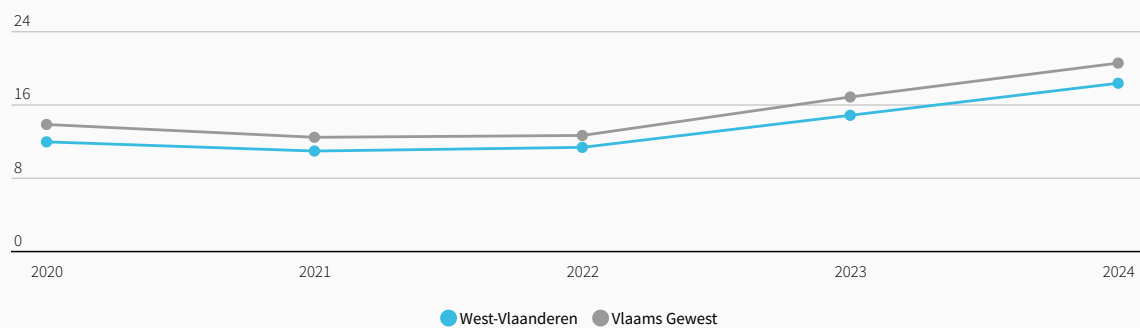

NBB - CKP | provincies.incijfers.be | 2022

2. Energiearmoede

De term energiearmoede wordt gebruikt wanneer de kosten die een persoon of gezin besteedt aan energie (elektriciteit en verwarming) niet in verhouding zijn tot het globale inkomen waarover de persoon of dat gezin beschikt. Het komt erop neer dat men moeilijkheden ervaart om zich te voorzien van de energie die nodig is, en/of dat men de energiefactuur niet (meer) kan betalen. Wanneer men de energiefacturen niet betaalt, kan de netbeheerder overgaan tot het plaatsen van een meter met voorafbetalingsfunctie. Met een dergelijke meter kan enkel de energie worden gebruikt waar men op voorhand voor betaalde. Er bestaan meters met voorafbetalingsfunctie voor elektriciteit en voor gas. Omdat iedereen elektriciteit afneemt (in tegenstelling tot gas), opteren we ervoor om enkel de cijfers van de meters met voorafbetalingsfunctie elektriciteit te bekijken. We beschouwen deze als een indicator voor wie energieproblemen ervaart omwille van financiële beperkingen. Het volgende staafdiagram toont het aantal huishoudens met voorafbetalingsfunctie elektriciteit per 1.000 afnemers.

Huishoudens met actieve meter met voorafbetalingsfunctie elektriciteit per 1.000 afnemers

VREG | provincies.incijfers.be | 2020 - 2024

3. Zelf gerapporteerde betalingsmoeilijkheden

Tot slot kijken we in dit hoofdstuk naar de mate waarin de inwoners van West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest zelf aangeven dat ze betalingsmoeilijkheden hebben. Dit doen we opnieuw door te kijken naar de enquêteresultaten van de Gemeente- en Stadsmonitor (2023). In deze enquête werd de volgende vraag gesteld: "Is het gedurende het afgelopen jaar voorgekomen dat jij of een andere persoon van het gezin één of meerdere rekeningen niet (op tijd) kon betalen om financiële redenen?" De volgende categorieën werden hierbij opgenoemd:

- huishuur/afbetaling woning (terugbetaling lening),
- rekening van elektriciteit/water/gas/stookolie,
- internet/telefonie/televisie,
- gezondheidsuitgaven,
- terugbetaling van aankopen op afbetaling (uitgezonderd voor de woning); schoolkosten,
- kinderopvang,
- andere kosten.

Hierbij konden de respondenten als antwoord kiezen tussen 'Nee, dat is het voorbije jaar niet voorgekomen', 'Ja, het is al eens voorgekomen dat de rekening niet (op tijd) kon betaald worden' en 'Weet niet/niet van toepassing'. Het percentage personen met betalingsmoeilijkheden dat hieronder in het staafdiagram wordt getoond, is het percentage respondenten dat op minstens één van deze categorieën 'ja' antwoordde. Bij het interpreteren van het onderstaande staafdiagram is het betrouwbaarheidsinterval van tel, en niet het percentage waarop de staaf staat. Het percentage inwoners van respectievelijk West-Vlaanderen en het Vlaams Gewest dat betalingsmoeilijkheden ervaart, ligt met 95% zekerheid ergens tussen de dunne horizontale zwarte streepjes die dit interval afbakenen.

Inwoners met betalingsmoeilijkheden

% t.o.v. respons in West-Vlaanderen en Vlaams Gewest

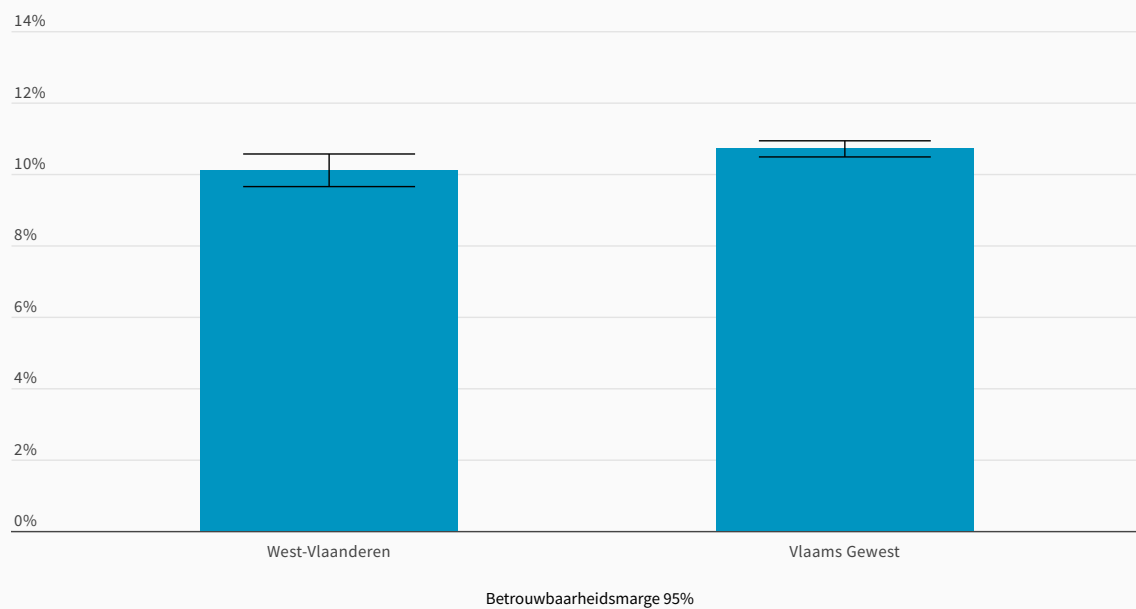
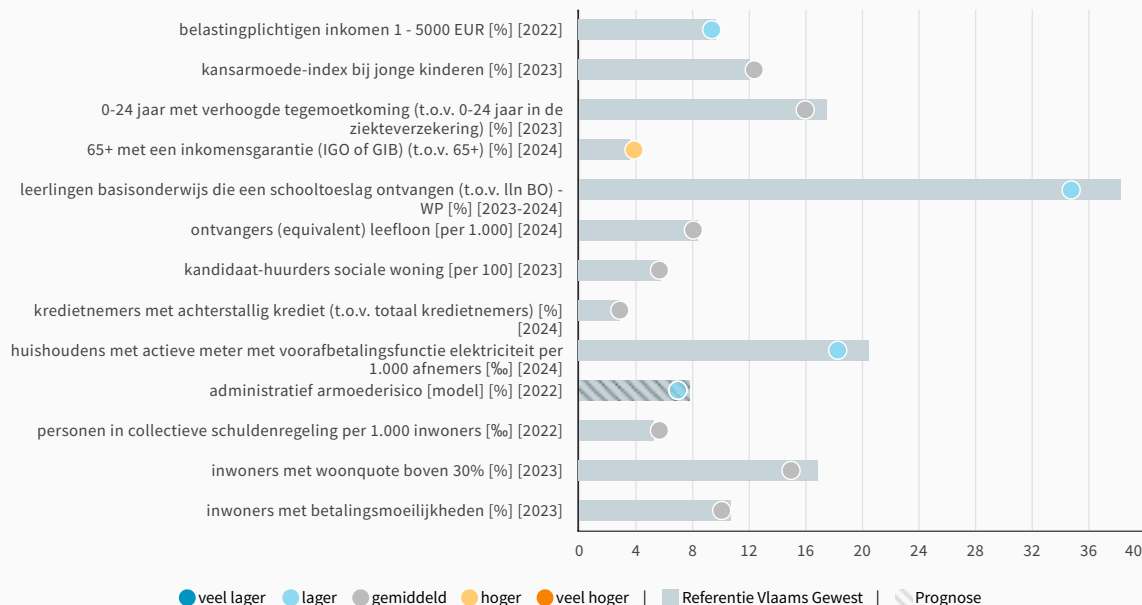

ABB - GSM | provincies.incijfers.be | 2023

Samenvattende grafiek

Deze laatste figuur geeft een overzicht van enkele armoede-indicatoren uit dit rapport, en toont in welke mate de waarde van West-Vlaanderen (gekleurde bol) afwijkt van de waarde van Vlaams Gewest (grijze staaf). Scoort het gebied gemiddeld in vergelijking met het vergelijkingsgebied dan kleurt de bol grijs. Een blauwe bol wijst op een lager relatief cijfer en een oranje gekleurde bol op een hogere waarde dan het gemiddelde.

Samenvatting armoede West-Vlaanderen

Statbel | provincies.incijfers.be, Opgroeien | provincies.incijfers.be, IMA | provincies.incijfers.be, Federale Pensioendienst | provincies.incijfers.be, Onderwijs Vla...

Begrippenlijst

Begrip	Omschrijving
Z-score	Een z-score geeft aan hoeveel standaarddeviaties een observatie van het gemiddelde af zit. Je krijgt dus je positie ten opzichte van het gemiddelde, uitgedrukt in een standaardmaat. Dit heeft als voordeel dat je direct kunt zien hoe goed een gebied scoort ten opzichte van het vergelijkingsgebied. De kaarten en grafieken die ingedeeld worden op basis van z-scores, hebben een bepaald kleurenschema. Is het gebied grijs ingekleurd, dan scoort het gebied gemiddeld ten opzichte van het vergelijkingsgebied. Is het gebied blauw ingekleurd, dan scoort het gebied onder het gemiddelde, is het gebied oranje ingekleurd, dan scoort het gebied boven het gemiddelde.

Over dit rapport

Uitgever: [Data & Analyse van de vijf Vlaamse provincies](#)

In elke provincie biedt Data & Analyse lokale besturen en organisaties ondersteuning aan bij beleidsplanning via cijfers en rapporten over tal van thema's en beleidsdomeinen. Via provincies.incijfers.be breiden de diensten Data & Analyse het structurele aanbod van cijfers en rapporten voortdurend uit. Dat gebeurt in samenwerking met, en op vraag van, andere provinciale diensten, externe partners en lokale besturen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van cijfers uit officiële databronnen, die op een gebruiksvriendelijke manier worden ontsloten op verschillende gebiedsniveaus, van statistische sectoren tot en met gewest.

Concept en creatie

De interprovinciale werking Data & Analyse stelde de inhoud samen en verzamelde de data.

Laatste herwerking van dit rapport

2025

Hergebruiksvoorwaarden

Provincies.incijfers.be publiceert data van verschillende bronnen. Elke bron hanteert eigen hergebruiksvoorwaarden. Die kan je vinden in de metadata (sectie 'Gebruiksvoorwaarden').

Provincies.incijfers.be biedt daarnaast afgeleide producten aan, zoals (1) rapporten, (2) dashboards, (3) tools om gegevens uit de databank te visualiseren, te combineren, te aggregeren en te transformeren, en (4) data uit eigen dataverwerkingen, zoals vermeld in de metadata (sectie 'Methodiek'). Deze producten worden ter beschikking gesteld onder de [Modellicentie Gratis Hergebruik v1.0](#).

Je hebt het recht om data of afgeleide producten te consulteren, te downloaden en te reproduceren. **Verwijs hierbij naar de oorspronkelijke broneigenaar(s) en provincies.incijfers.be (eventueel afgekort als PinC)**, bijvoorbeeld: *Rijksregister, provincies.incijfers.be (PinC) of Rijksregister, PinC*.

Meer uit dit rapport halen?

[Hier](#) vind je onder andere meer uitleg over de iconen, hoe je nog meer kan halen uit de data die gebruikt worden in rapporten en hoe je meer informatie opvraagt over de data.

Provincies.incijfers.be is een product van de [interprovinciale werking Data & Analyse](#). Zij helpen je graag verder bij vragen over het gebruik van de tool, maar ook bredere vragen rond het gebruik van omgevingsdata bij lokale besturen.

Je kan dit rapport downloaden als pdf, maar het is aanbevolen om het online te raadplegen. Je verliest immers heel wat informatie bij het downloaden, zoals de waarden op de kaarten, de verwijzingen naar begrippen en de detailview bij de grafieken. Bovendien geeft de online versie je steeds de meest recente cijfers.

Algemene contactgegevens

info@provincies.incijfers.be

Data & Analyse contacteren:**Data & Analyse Antwerpen**

03 240 61 70 / data.analyse@provincieantwerpen.be

Data & Analyse Limburg

011 23 72 35 / data.analyse@limburg.be

Data & Analyse Oost-Vlaanderen

09 267 75 15 / data.analyse@oost-vlaanderen.be

Data & Analyse Vlaams-Brabant

016 26 77 87 / data.analyse@vlaamsbrabant.be

Data & Analyse West-Vlaanderen

050 40 33 37 data.analyse@west-vlaanderen.be

provincies.incijfers.be

je stad of gemeente in kaart

Provincie
Antwerpen

provincie
Limburg

provincie

Oost-Vlaanderen

VLAAMS-
BRABANT

west-vlaanderen
de gedreven provincie